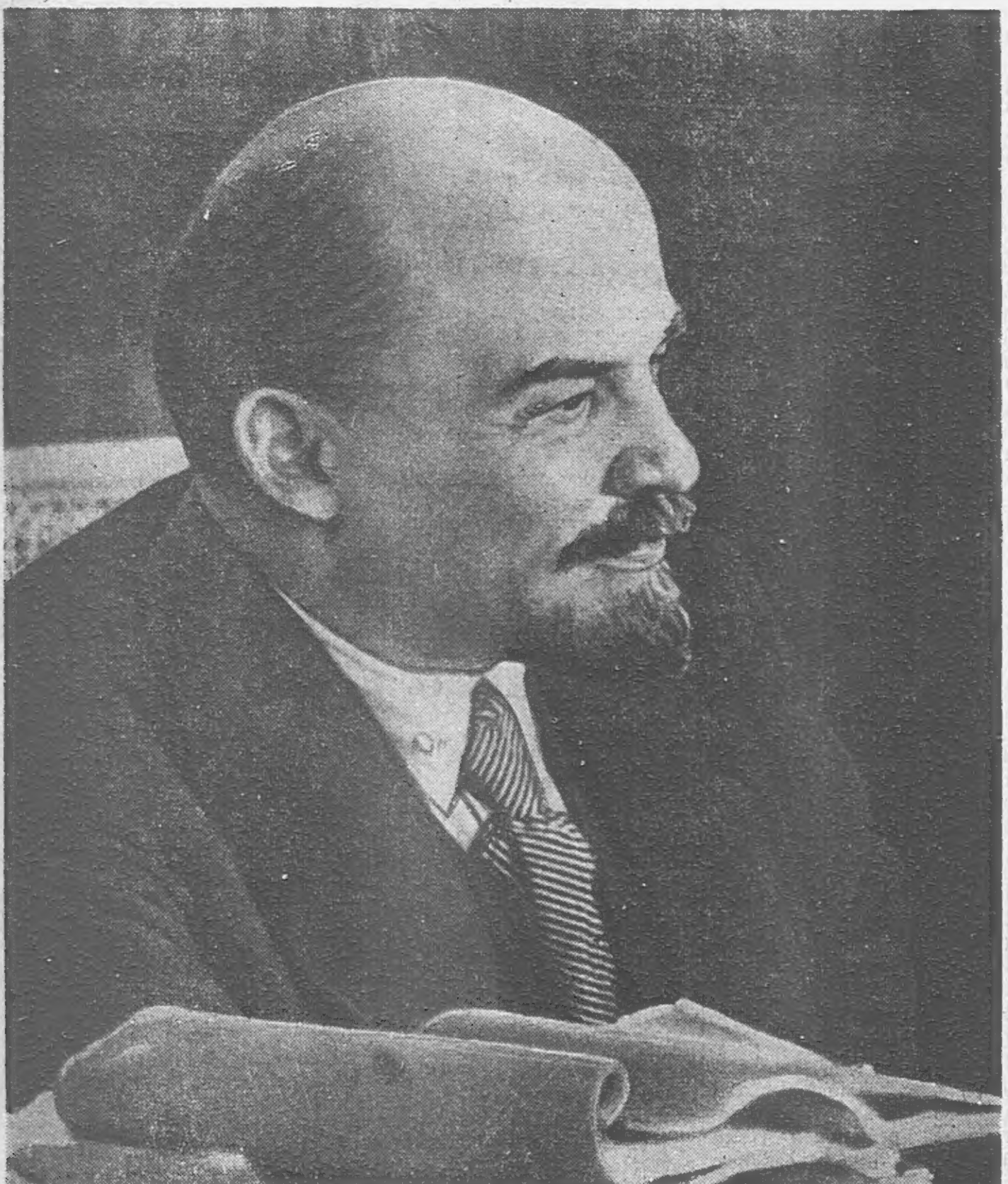

СЕРДАЛО

евет

Советски Союз Коммунистически парте Нохч-ГалгӀай
областен комитет а Нохч-ГалгӀай АССР-а оргкомитет а орган

Владимир Ильич Ленин

Советски кӕмий барт тайна дезал

ССКП XX съезде ший решенеца чоагӀа кхейкадад Советски паччахьалкхен низ а чоагӀало а, толам а, дерригача а мехка дахаца зламитаца а доккхача а кӕмашта юкӕ безам а, доттагӀал а, чоагӀдала-рагӀ боал айна. Из парте XX-ча съезда решенеш кхоачаш яраца парте Централни комитет а СССР Правительствос а, нохчийн гӀалгӀай, болхаройн, кюршойн, гӀалмакхойн кӕмий бекх ца хилар гучадарца царна гӀалайтта доккх юкӕш дола гӀулкхаш дадаьхад.

Нохч-ГалгӀай республика юхоттагӀа масекх бутт мара баьннабаш. Цу хана тозал дукха гӀулакхаш кхоачаш даьд. Казахстанера а Киргизера а бӕз зарнел совгӀа нохчийн а гӀалгӀай а шой мехка цӕбаьхкаб. Хӕнза партен а советски а органаш чоагӀа болхбеш йоакх цӕбаьхка нах юрташка дӕнӕнбеш а ужаш белхатӕ йухиташ а, царна цӕнош дара гӀулакхаш вӕштӕхча доахаш а. Паччахьалкхен новкӕсталаца дукха нохчийн гӀалгӀайн шотта цӕнош де болабеннаб. Цу гӀулакха дӕхец гӀиленаш-та эша хӕмаш: ху, кӕрпӕш, тхотгӀа юла кӕрпӕш, шифер кхы яраш.

Нохч-ГалгӀай АССР барт-тейна дахаца кӕмий кӕхьегамхой, яхалагӀаца пятилетка тамашийна йоккха планаш кхоачашӕ шоташта мамотта болхбеш боакх. Дикала цӕи яхӕй гӀалгӀай мастера Зортова, комбайнера Арапханова, доахан деггача Гаьге наькӕн кӕнчаца йнжарий Эсета, Марема, Розай. Иштта дикал цӕи хеза ба шофер Мержовей Идрис а дукха кхы бараш а. Низ па-кхобеш дика беча белхаца мехка юкӕш шой сийдаьхкад цу наха.

Нохч-ГалгӀай халкӕн куль-

тура эйе, тоае дукха кӕхьегаш латт вей республике. Укха шера хӕлаца лархӕла я массекх цӕна школеш а, дегсадаш а, яслеш а. Республикан лакхерча а юкӕрча а дешара заведенецка кӕмий кадраш кӕнч-елта вӕштӕхкад латт. Шолжа-гӀали гӀа ший болх юхадӕлабабӕ исторен, мет-та, литературан йилм-тахкара институт. Болх бе йолаеннай иллейн халхарийн республикан кӕмий ансамбль, хӕдеш латт керда драматически театр. Тахан ден дӕа арадуьла дола-лу республикан гезаташ. Нохчийн меттала «Ленина нек» яхари, гӀалгӀай меттала «Сердало» яхари. Кастта арадала до-лаьлурда кӕнча наьха «Комсомольское племя» ях газет.

Республика юхоттагӀа хӕкхӕ долча гӀулакхаша дукха доккхий гӀулакхаш тӕлохкх партийн а, советски а, боаха-ман а, кхы мел йолча общест-венни а организацешта. Уж ор-ганизацион декхариьла я цӕа-боагӀа наха чубах моттигаш а, болх бе моттигаш а вахар тоадарнен хӕкхӕл лакхдарнен царна эша гӀулакхаш а вӕшт-ӕхча а даьха кхоачашде. Цу-нах хетта хӕнз ухх сахьате ерригача республикан печата а керда арадалаца «Сердало» яхача газет а гӀалаттараш ду-кха доккхий гӀулакхаш да. Га-зета керттара декхар да партен XX съезда решенеш нах дӕа а кхетабеш, кӕхьегамхотта гӀа-латта гӀулакхаш а белхаш а йоама а деш, Нохч-ГалгӀай ме-хка бахаца наьха кхетам лакх а беш партеи советски правительствон политика ний-са чакхйоакхалга.

Газета эггара доккхӕйчарек декхар да ленински кӕмий по-литиках беррига нах дӕа а кхе-табеш кӕмашта юкӕра дотта-гӀал чоагӀагдар. Социализм хӕа-еш беча белха гӀа из сийлахь-

доккха доттагӀал мишта чоа-гӀеннад а цунах мел боккха, дика пайда баьннаб а гойташ йола материалаш массаза а изьертгӕ газето. Батах оалача дешо а кепӕ йозоно а гӀо дег-да вай республике дахаца кӕ-машта юкӕра барт-безам чоа-гӀагбарна а, мехка-боахаман планаш дика кхоачаш ярна а. Газет «Сердало» декхариьла да, промышленносте а юрта боахама юкӕ а дикагӀа болх беча наьха опытах беррига кӕхьегамхой дӕкхетабеш, кӕхьегам-маш дисциплина телхарашта а шоташ тӕдехка гӀулакхаш кхоачаш ца дерашта а кӕа-эхь ца хеташ йоагӀаца тайпара критик е.

Вай газета болх бизаь дика чакхбаргба берригача кӕхьегамхотта а, кӕхьегамча хӕл-ча латтараша а, парте акти-вана а цо ший болх дӕбуьзар-га хьезжаь. «Сердало» редак-цен коллектив декхариьла я ший белха юкӕ беррига кӕхьегамхой, нефтяникаш, кол-хозникаш, учителяш, агроно-маш, зоотехникаш иштта кхы бараш чу а озаш болх бе. Га-зето новкӕстала дегда царна яхалагӀаца пятилеткан шолла-гӀа шера план ханал хӕлха кхоачашӕ.

Вай республикан кхашка ялаташ чубахара белхаш сих-луш латт. Цӕхьакхӕа буртил-ца бойташ хӕийкӕа ялат чех-ка чу а иштта лӕьдала ялат дӕ-далара планаш ханал хӕлхагӀ кхоачашӕ еза.

Вай республикан берригача кӕхьегамхотта «Сердало» га-зет ма-мотта болх беш хурда сихагӀа республика юхотта-гӀа ярна а, кӕмашта юкӕ барт-безам чоагӀагбарна а, наьха идейно - политический кхетам лакхбарна а, вӕшт новкӕ-сталаш а деш, мехка боахама планаш дика кхоачашӕ ярна а.

Цӕабола болхлой Москвера хӕа кхӕчӕб. Нохч - ГалгӀай совнархоз кечлуш я минис-терствагӀаг предприятия а, гӀиш-лой еш йола организацеш а ший кара хӕаца. Цунга дӕ-луш йола предприятиш дӕкха сов яргӕа, дӕлулга оттадаьча хана лархӕлачул.

ЛЕНИН

Ленин яха цӕи ца хозаш
Дунен мининг цӕхьакхӕа яц,
Бер а тӕхьа из ца вуьцаш
Йола моттиг вайна хӕц.
Кӕхьаста из цӕи дунен лӕшт
ДукхагӀ шоташта гарга хет,
Хьехам цо баьр бовзаш воашта,
МоастагӀашта вай ди детт:
Хьехам цо баьр миштаб аьлча,
Укх дешашта хадаш ба:
Дуне мукӕдаьнна даьлча,
Цитга соцам вай бергба,
Цӕхьхӕа малх чубузаш санна,
Ленин воацаш вай дисар.
Наькӕа вайна кӕуьла ценна,
Готтаргвоацаш аллийсар.
Из дӕлаьчла, болхлой дуне
Малх сацача санна дар,
Дуне кердадӕкхӕр гӀоне
Довнал даха жийча дар.
Баькда, баскет цун тӕхьенна
Диллурдолош вӕлла дац,
Цо кхьӕча вай партена
Котьювалитга мара хӕц.
Революцен ей, цун хьехам
Хьал а ийца, бодаш латт,
Капиталах бола тешам
Байна пролетариат,
Дуне шийгахьа хьадакхка
Йол-йолчара хьоа а яь.
Баскет кхоачашду вай тӕкхка,
Баьчас воашка кхайкадаь.
Хь — Б. МУТАЛИЕВ.

ДАЙ МОХК

Ва со кхьаь, хь са дай мохк,
Хь са дагар болаш бац,
Лалх хьажарах, дарз хьажарах
Са дег-тӕз хь боацча яц.
Нагахь хьондӕр кхьаста аьсча
Ас хь гӀолла хьондӕр оц,
Хьа йохало хьондӕр оц,
Мол ас мезал мезал мол,
Воркӕе лоамат дӕкха вӕгӕе
Йоал чоагӀах ла со хьест,
Новкӕа воде, балха воалле
Масе уйла хь гӀа лест.
Ас ухх докхӕча дунен чу
Чам ца бокхаш фу дисад?
Баькда, менабац ас, дай мохк,
Хьа чул мезах бола кал.
Сай сил дӕхӕч сова хеташ
Са хь боацар хӕма дац,
Со хь боацар ма вӕсала,
Хьона доацар вахар дац.
КАПИТОН ЧАХКИЕВ.

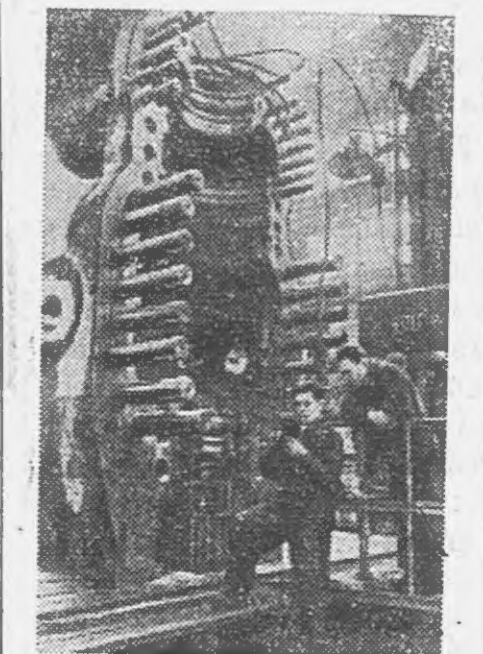
СОВЕТСКИ СОЮЗЕ ГӀОЛЛА

Самолето дуга дӕдуь

Владивосток. Даубихинскер-ча дуга дувча совхоза жхашта гӀада хьувзаш я самолет «ПО-2». Из дуга дӕдуьш йола самолет я.

Совхоза дуга дуьш дола кхаж хиво хьеладаь да, хӕлха кӕнчаца пилото А. Андреевс лекхаш йолча самолето, егӕла белгалонашца ший никӕ нийс а беш, сигнара цхьатарра йочукхувс дуга буртыгаш. Машин хӕла дӕа массаза ях 8 метр шорал а долаш лӕьттаг аосилга гӀа дуга дӕдуь.

Иштарча методо дуккха а сихагӀа дӕдидна а доалитт дуга, хӕлха балхага дӕлодар пхезза кӕзигагӀ а хулит.

ЛЕНИНГРАД. Города 250 шу дӕлара сийна Металлургический заводо коллектив декхар гӀан-цӕд хӕлхарча ах шера план 28-гӀа июнь хьотташ кхоачашӕй-якха. 150 эзар киловатт ине бо-лаш йола «СКВ-150» парача болх беш йола турбина кӕнчеш ба хӕнз ухх сахьате металлешта.

Сурата гӀа: Фрезеровщик В. К. Сабодьянин подручны В. С. Ли-никес (аьттехӕ) лӕкха дӕднен йолча турбина СКВ-150 цӕндӕр-ла лӕхьарча даьк гӀа болх беш боац.

Сийле хийла вай деррига толамаш вӕшагӀдехкача Советски Союзан Коммунистически партен!

„СЕРДАЛО“ ГАЗЕТАГА

ССКП Нохч-ГалгӀай областен комитет а, нохч-ГалгӀай АССР Оргкомитет а дег тӕра моар-шал дойт «Сердало» гатетага, из юхаарадоалача дийнахь.

Советски Союзан Коммунистически партен Цен-трални Комитетон Советски Правительствос, ССКП-ен XX-ча съезде яь решенеш кхоачаш а еш, Нохч-ГалгӀай АССР юхоттайир, иштта хьадийлар цун экономикен культуери масса а оагӀора тоалург-йола наькӕаш.

«Сердало» газет гӀалгӀай меттала арадалар док-кха да вай республика общественни вахара. Из хи-ла еза, шийна хӕлхакха латта декхар кхоачаш дариь, наьха барт-гӀулакх вӕштӕхча доккхаш йола промышленност а, ортабоахама а болх эйба-ра долча гӀулакха, пртийни советскийи организа-цешта гӀо деш йола низкхоча орган.

«Сердало» газета хила деза СССР-а кӕмий доттагӀен а, советски патриотизман а, пролетар-ски интернационализман а белхаш-гӀулакхаш тоа-де кӕлд ца луш, кхейкарал деш йола орган. Из хи-ла деза, кӕхьегамхотта коммунистически воспит-тани ялара а, вай партен ленински кӕмий полити-ка нийса чакхӕйкхара а, боахаман культуран гӀулакхаш тоадара а, лӕкхара а, партини органи-зацешта ца хадаш гӀо деш.

Газето ший дешархотта дувца деза, мехка боа-хам а, культура а, адамий хӕхькӕл-уйла а ишта тоае, лӕхье еза яхаш.

ССКП-ен Обком а, Нохч-ГалгӀай Оргкомитет а тешаш я, «Сердало» газето, ший рабселькоровски актив дика вӕшах а елла, кепӕ йозонца Ленина никӕ лелаберг хиларах а, Нохч-ГалгӀай кӕхьегам-хой юкӕ доттагӀал — безам а доллаш, вей соци-алистически даьхнен, сийлахь доккхача комму-низман гӀулакхаш мутлах а болаш хьехамача йо-маберг хиларах.

ССКП НОХЧ-ГАЛГӀАЙ ОБКОМ НОХЧ-ГАЛГӀАЙ ОРГКОМИТЕТ.

„Сердало“ яхача газета редакцег

«Ленина никӕ» яхача газета редакцен коллективо деза моаршал дойт «Сердало» цӕи йолча газета редакцен коллек-тивага вежарий республикан-ски, газета хӕлхара номер араяларца. Республикан керда газет арадалар доакхка гӀу-лакх да.

Тха редакцен болхлой дог-тийша ба «Сердало» яхача га-зето коллективни пропаган-дист а, агитатор а, организа-тор а хинна Областной партин-

ни организацешта коммунистический хьехамача нах кхета-барнен Ленина кӕмий поли-тика дӕяхьарнен, болхлойн ахархойн советский интеллиген-сий республикан хӕлха латта, боахаман а культуран декха-раш кхоачашде гӀовтабарнен гӀо дег хиларах.

Шун редакцен коллективо белха гӀа творчески доккхий толамаш дахар деза тхона.

«Ленина никӕ» цӕи йолча газета редакцен коллектив (Кабардини меттал).

„Сердало“ газета редакцег

ГӀлгӀай меттала «Сердало» яхача газета хӕлхара номер ара яларца вежарий деза моаршал дойт оаха шуга. Тхона деза КПСС обкоман комитет а Нохч-ГалгӀай АССР-а Оргкомитет а Марксизман-лени-низм а низ бола орган из халар.

ТкӕлагӀа съезде коммуни-стический партен оттагӕй реше-неш нах дӕкхетабеш гӀа а йуьцаргдолаш.

«Грозненский рабочий» яхача газета редколлеги

„Сердало“ яхача газета редакцег

«Кабардино - Балкарская Правда» цӕи йола газета редакцен коллективо деза моар-шал дойт «Сердало» яхача газета редакцен коллективага а, цун дешархотта а газета хӕлхара номер араяларца. Коммунистический гӀишлонаш хӕлхӕр декхарах кхоачашде гӀалгӀай кӕхьегамхой дӕот-табеш шун низ кхачар дегачура деза тхона.

«Кабардино-Балкарская правда» цӕи йолча газета редакцен кол-лектив.

„Сердало“ яхача газета редакцег

«Социалистический Осети» яхача газета редакцен коллек-тиво моаршал дойт «Сердало» цӕи йолча газета редакцен коллективага газета хӕлхара номер араяларца. Вай Сий-лахь-йоккха Дӕхье тоарна оаш доккхий кӕхьегамча тола-маш дахар деза тхона.

«Социалистический Осети» яхача газета редакци.

Узбекистане йоккхагӀ яр

Дий бӕлш шу хӕлхӕ Таш-кенте юх хӕлхӕ йолайир Уз-бекстане йоккхагӀ йола тек-стильни комбинат, 1934-ча ше-ра цу комбината цхьан даькӕо болх болабир.

Предприятена дика машена-ши керда оборудовани лот-тайора. Лакхера говзалаш йо-ла болхлойн тайп-тайпара профессеш йола специали-сташ кечбарна гӀо де баькхар Москверен Ивановерен тек-стильни гӀулакха говзанчаш.

Шераш дӕлуар. Кӕдашдер-рий говзал лакхлора. 1944-ча шера лакхера балха толамаш бахарах комбината совгӀата ялар кӕхьаьгеама цӕч бай-ракха орден.

Хӕнз комбинато хӕла ден-на тайп-тейпара артикул йе-лаш долча штателенин коча-маш ечен кӕдагӀ 650 эзар метр хьаю, цул совх шоза план тӕх кхоачашӕш ах миллион таь вординг а ю.

Болх дика бар бахьан до-лаш бӕлӕнел совх болхло а специалист а медалашни орде-наш енна ба. Комбината мас-сайолча хана лотатга Государ-ственни комитет а оборона цӕе байракх еннай.

Оренбургски аренашкахь

Чкалов. (ТАСС). Чкаловски области барг ма кхоачӕ йоккха аренаш сийрда баьцар-ца я. Тӕхьарча хана дика до-гӀа дилхад цига. Дӕийнӕча хӕмаша дика дегӀхийцад. Гу-рахь дийна роьж лакх а денна канаш доахаш латт. Бӕлӕш дийна кӕла а дегӀхийца лакх луш да. Колхозашни совхозашни из кӕла дӕдиднад 3 миллион

гектар гаргга. Йоккха моттиг дӕла лӕьца дӕидна «Альби-дум-43» ях, дуккха-дукхагӀ вохх сортег тӕх кӕла луш до-ла, кӕла а. Белгалдаьнна дика да хьажӕлш дӕийнӕа кхаш. Ах миллион гектар кха дӕла-льда я хьажӕлш. Царна оасар де а кхы гӀулакхаш де а болабеннаб цига.

Тулӕ хӕлӕкхача хана бол-бача советски тӕмахошта, па-мятник оттадаь.

Инь метр лакхача сийнаца гранита пьедесталата гӀайгӀане иш тӕмахо латт: цхьанне бӕт-ма байракх йолд, шоталгӀар го-ра а этта новкӕсти кӕша гӀа ве-нок йилла воал. Пьедестала гӀа эьада: «Укхаза бала Севтски эскара тӕмахой, ноябрь бетта 1941-х шера немецки фашиста-ш цӕи беш Тульски области Шекнинский районо баобаш: Офицер Окунов Н. Г., гвардин старшина Майоров А. И., гвардин сержант Жидна М. А., салте Смирнов Ф. Н., шн офицер а, кхы 69 воз-заш воаца Советски эскара тӕ-махой.

Памятника хӕлхакха хӕлхӕ латт-граната шатер, цӕхьаха, а ца йовча сердалонца.

Сурата гӀа: Памятник хӕйли-лаца дийнахь. Хӕлхара плане — шекла кхерий шатер, масса хана йоагӀаца цӕраца.

ССКП обкома бюро

Нохч-Палггай гишлой ул-
рвлениен шоллагича треста,
шой махка оха ца бахкача
нохчий, Палггай дезалла це-
нош деча, Гудармесса районер-
ча Ччалов цераг йолча кол-
хоза болхалашеи специали-
сташеи новкостал де доладар
КПСС обкома бюрос могаду.

Обкома парте бюрос тгидил-
лад, промышленни предприя-

Юрта ценош хьалдар сихдергда вай!

Коммунистически партен Советски Правительствоси
юхаметтаоттай Нохч—Палггай Автономни Советски
Социалистически Республика. Вай наха доажка дика-
хетар да из. Доажка баркал да партена а правитель-

Тхо, Ччалов церах йолча шолхоза тла цлаахка
нохчий, цлаахкача балха а дахад, ценош де а дола-
деннад. Тха кхьахьаг база а, массане лорлаш а
болча колхозникаша: Шамиллов Муматен, Асхабов
Хамиден, Эдальсултанов Джуксен и кх. д. шой боак-
хий хиларга цахьожаш, ухк шера пхе бетта 225—
270 кхьахьага денош дахад. Дика белхаш ду дук-
кхача кхьолча колхозникаша—нохчаща.

Колхоза кхашеи, доахан фермакши доажар ла-
лашдеча бригаден белхаш да да леш, тхош мукха
долча сахьаташа—Гуйранен сайранен—ценош ду
оаха. Цу гулаха тхона практически гю ду колхоза
правлене. Цленача нис цено дахчан ценой гомаш
ийцад, цар ценош хьалдара гюйле а ю, болх сих а бу.
Колхозага гюлла оаха ссуда а, материалаш а ийду.
Тха дахара гулаха лартгга влалгхьа дайна цлаот-
таш латт. Хланз тха Белоречье яхача юрта (Иласха-
юрта) 50-л совх ценошдерда ба. Ценош ду оаха тхой
кулгаша, тхаш дахачур материалаш а лех, бийда кир-
бишкани, картани ю. Халонаш дукха я, яе а, тхо ух
халонаш эшада да, эша а ергьа. Гурахь сийраден
дйахьен ценошка чуховшарда тхо.

Дай-Мехка цлаахьаг ит-эзараш нохчий а Пал-
ггай а. Тхона ма-хара, дукха нах ба хланза а ценош
де болобаланза. Кастта хьатлаласхачаш гуйре а, ла а да.
Чехка хьалде цеза культурно вахьарвалл хоза цено-
ш. Изза мо сомий гавнаш йогларца хозе еза нахка
бешамаш а, колхозаш а.

Хьаэттай ялташ чуза ха. Кхашка кхачаш лат хьий-
кха ялалаш. Ала деча, вайна юкье колхоза болх ца беш
нах ба. Цар шохтен юкьара боахман зе ду. Вай масса-
ва а, дай—махка цлаахьаг, балха арадовла деча,
ялат чуза а, дйаййна хламаш галаше а, доажар киче-
де а деча. Оаха, цлоагга разза хинна, хьаллоац Сун-
женски районерача Орджоникидзеви МТС-н механиз-
аторий патриотически хьалхале. Цар лоашча хана,
доа ца деш ялташ чудерзде а, хлебозаготовкой план
халал хьаллах кхоачашьяра республикански яхь йола-
ял.

Сунженски механизаторий кхайкама жоп а луш, оа-
ха, кхьолча тхой Ччалов церах йолча колхоза кол-
хозникаша санна, лартгга ялташ чудерзде а, ценош
хьалдар сикхе а социалистически яхь лоза. Тхой колхоза
тла цлаахьаг массаболча дезалаша ценош а, беша-
маш а хулитарда оаха.

Тха колхоза тла цлаахьаг нохчаща колхоза
правленен эрсий колхозникни гюнца, ухк шера блас
ца дергда, царех 80 цла Сийлахь—Юккха Октябрь-
ски социалистически революци янна шовзткьалагга
шу дузуш даь даргда.

Юрта ценош хьалдар сикхдерден оахон тлаама
декхарах кхоачашдарени Шолжа-Палггайларча про-
мышленни предприятешкарча а, гишлонаш хьалгьаца ор-
ганизационкарча а, машина нахька транспортарча а
болхалаша тхоща, вежараша санна, гюдерг хилараш
доггйиша да тхо. Тхона беа инструктораш—бригади-
раш, лешникаш, плотникаш. Материалаш хьатлаласхача
транспорт еза. Гишлонаш хьалгьаца корий рамани
налараш, корн а налараш а санагаш хьадоре бакъа-
хьа хетар тхона. Цу хламано тха белха доажка гю
дергда.

Хий юрта гавна да. Цо ценоши коара помешенеш
хьалгьаг цлоагга новкьало ю. Дика хургар, бурув
теха скважин яхькхача, е Мечик яхача хитгара трубо-
провод йиллача, насосни а йилла, хий хьалгьаг йола
отстойникаш яхькхача. Тхона тоац гишлонаш ешгйола
материалаш, кораштен наларашеи, ийнаштен езащ йо-
ла хьу. Респотребсоюзга кулгалхой декхарила ба хад-
данза тхона стройматериалаш кийча столарни изде-
лени лоттарга кхьахьа. Иштта тоаде деча промышлен-
ни производственни товараш коргар гулаха.

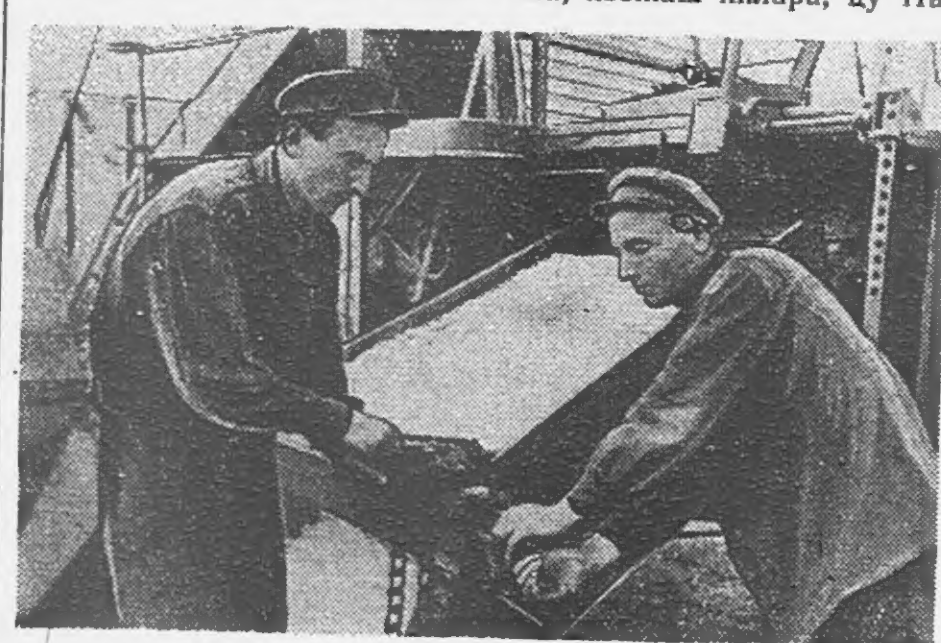
Нохчий, Палггай! Маанах, кхалнах! Инжарий, ве-
жарий! Дай!—Махка цлаахьаг кагий нах, мехкарий!
Барттайна юкье гю колхозни совхозни кхьахьага ва-
хара, хьалнал болх бе кхашка, фермашка, хьалде шош-
та даха ценош. Кердача юртани, сомий бешамаша,
зизашча хозе Нохч-Палггай республика. Ираз дола-
ши сакьдерден дахар халитта дезараш вай вож да!
Шо шой болхашка длаотта доттаггил!

Гумерца района Ччалов церах йолча колхоза колхоз-
никни: Шамиллов Мухат, Эдальсултанов Джуксен, Асхабов
Хамид, Хаджимурад Д., Маганов Шарни, Салтму-
радов Амет, Товзев Хусен, Бисиев Сайид, Ахметов Ша-
ри, Ешурев Магомед, Хаджимурад Бата, доажар
галашдеча бригада бригадир вола Усманов Ахмед, тока за-
ведующи вола Эльдаров Кор, полеводчески бригада брига-
дир вола Багваев Шалхи.

Нохч—Палггай АССР-а кхашка Шозза дунхаг тлабахийта низ

Чималте яха юрт—эгарга
хозаг йолча юртал—хозаг
молитг я Сунженски районе.
Из улл йлахьенна хозача
арен тла, петраш тлаыннача
лоамашта кил.

Дукха ха йоацаш хьалха
Чималте ах блас а даглар
цла. Бакьда, хланз шозза ду-
хтгаг йайна цига нах Казах-

станера цлаахьаг. Цла-
баркал оал аз колхозникаша
башкараш—Палггай ба, шой
дахе кхашка разза болаш,
колхозе чубахаш уж, эрсащен,
украиннаштен, кхьахьаг
боах Молотова церах йолча
сельхозартеле. Дукха ба царна
юкье ший низ а, дег а ца кхо-
де болх беш болна нах, цу
нахка цераш сий долаш а я.

Ухк деношка колхоза шера
яржау уж аренаш белхо чулос-
таий керда ялташ чуза.
Болоаьб мухк хьахка. Ялат
хьохх—разделни методаша.

Геттара дика кийченнаб
ялат чуза комбайнераш Ор-
джоникидзеи церах йолча
МТС-нанас баь вежарий Ах-
мади, Зулейн Хаюрини. Уж-
дика опят йолаш, машина
чоалхек дика кхеташ механиз-
атораш ба, цар шоашта цлоа-
ггья комбайн РСМ-8—болх
бергболаш нийсъян, тоа а ял.

Цар дукхаг подборщик кхе-
старгйолаш, 13—цег йола
вал дла а башкаш, 9 цег яр
оттабоб. Болх тахка а мишта
дел а хьажа араякхача агре-
гата дика леларгйолга хьа-
хайд.

Вежарий Хаюрини сагота
хьахаш ба, шоашка сикхаш ара-
довла агрегатаца кхашка айна,
команда яларга.

Амма, из команда луш яц,
мухк—бокьабенна бац. Хла-
на аьлча, дй хьалггаг хьах-
ка ца йоаш цар цлаахка а,
цлаахка а тож комбайна уа-
латт.

Болх сеца, са лолаш леш,
влалшн кьамалаш дуваделар
тха. Ахьмада шийна керда
ялат мишта хет а, шоаш юрта
бахача наха безаме тлазар а
дйлар.

—Со цла венав сай дезалла
март бетта,—аьлар Ахьмада.
Кхо цла дола ценош даь чу-

хайнав со, етт а, котамаш а
гамхошца ялат чуза арабаь-
набар колхозора кагий нах,
махкарий. Ший-ший участкш
тла кадай, каьд ца луш кхьа-
хьаг Баркинхоева Марета, Тер-
хоева Паьтимата, Хаюрини
Мината, Калоова Лидас, Тер-
хоева Хьавас ишта дукха кхы
бараша а.

Хлара колхозе болх беш йол-
ча зламгача кхал сага 4,5
гектар генаргаш а 1,5 га хьахь-
ка а хьожайл дило.

Махкараша цлоагга безаме,
разза болаш гулаха лотто
гладоаггача ялатана, дикаг из
дегга доагларгдолаш. Цар хан-
нахь шозза оасар а даь чакх-
даькхаш, ялат хьожкача ден
ца мо, масса а кхашка ара а
баьлар, колхоза новкостал де
керда дика хьийкха ялат гул-
де.

Марсаш бе а дехка, мехка-
рий кла хьохкача машинашта
тлехва лелар, цар юхе дисаь
канаш хьохкаш.

—Цхьа ка, цхьа буртилг ма
бовлба ялатий,—аьнна отта-
даь колхоза правлене. Из
декхар оаха кхоачаш а дергда,
—аьлар цленача эрсий
меттала Колоева Лидас.

—Кьонен, бларг сирден бол-
болча оаха ца дича хьан кхо-
чаш дергда уж мо гулахахь—
аьлар Паьтимата. Иштта бе-
гаш беш, белаш колхоза кхаш-
ка гюлла длахо болхар мах-
карий болхбеш.

Цу кьонача колхозникаша

кхоачаш де деча декхарах лоза-
рхаш. Вежараша Хаюринар
тлааьац 8 дйнахь 300 га
ялат хьаххар а, цу тлара 4000
центнер бурилгах дола ялат
чузар а. Из декхар кхоачашеи
дукха низ а хьинар а хила де-
за. Бакьда, вежарий Хаюрин-
ар шоаш денна дош кхоачаш
дерг хилараш тешаш бар.

—Тхона новкостал хург-
да,—аьлар Ахьмада, цкьа-
леташ, Казахстане болх бе ла-
марца, опят хиларца, шоа-
лаг-леташ, тхо цла даькха,
тхой безаме чу дахаш хилар-
ца.

—Масса а юртарча кхьахь-

ладийгача, цар чехка, кадай
беча белха зем башкача, тий-
ша хила мегаргвар укхза
ялат цлена чуэзар хилараш.
Тешалора, цу Молотова церах
йолча колхоза дерринга ялат-
гоа ца деш чуэзар хилараш.

И. ГОГУН.

Сурата тла: (ардехьара) Ахьмад,
Завудин Хаюрини комбайна РСМ-8
юкье. (аьтгьаха): кагийна нахка
эзено ялат чуэзар. Ардехьара
аьтгьаха: Марет Баркинхоева, Па-
тамат Терхоева, Мишат Хаюрини
Лида Калоова, Хьава Терхоева.

Фото В. ЕЛИЗАРОВА.

Даяхача хана хиннача вай республикан революционни гулакхех

Долакха-юрта хинна тлом

1919-ча шера Палггай кхьа-
хьагмхой совети лаьдал мара
дешаш бацар. Класан тлом
мехка юкье ирлуш латтар.
Коммунисти парти берригача
лоаман кхьахьагмхой бартца
беш, уж влалаштохаш яр. Эр-
си мехка Деникин, Колчак,
Юденич яха инаралаш Совет-
ски лаьдалаш латаш бар. Цар-
на новкостал деш капитали-
стий пачхьалкхенаш яр.

Цу хана бена хьаэттар До-
лакха—юрта Деникина бйу.
Гейман яхача инарало, Берса
юрта ло а хейна, хабар дайтар
Палггайла, чехка Буротла мел
вола большевик лаьде хьава,
галашкар а арабаха казакш
а юхачубахитта, помещикш-
та, казакш мел хинна зе
юхаметтаоттаде, Деникина бйу
шой мехка гюлла чакхбаллий-
та—аьнна. Палггай дукхагга
бола базархой, кулакаш, эса-
раш из хлама тлааца разза
бар.

Цар доттаггил бар деникин-
цаш.

Палггай кхьахьагш мел
вар из тла ца лаца вала кийч-
ча вар. Из гулаха кьаоттаде
Мокьн-Юрта нах влалаш-
кхийтар. Цига шера болше-
вик—Орджоникидзе, Цка
парте вайта. Цо аьлар Палггай-
ла: «Фу ях оаш, новкостал-
гий, Палггай! Тахан шун шоай
кара да хлама кьаоттадар. Де-
никина бйу Долакха-юрта
кхьахьаг. Цар дейта хабар
миштад хови ма дий шо.
Хьалха шой фоартан тла иллаь
дукх, пачхьаь лаьдал, казакш
бокьо юа тлааца шо разза
дале, цар яхар дергда оаш. Цу
дукха кьалотта шо разза де-
ле, вей цхьааш хинна моаста-
гьох латаргда. Фу ях оаш,
Палггай-аьнна, из кхайкача,
Уварова беша а ара а лата
кийченна мел лаьтгача Пал-
ггайла кхьахьаг цлоаггарч
лихтар: Длабаха тхона моаста-
гий, помещикш, эспараш!
Лергда тхо цар хоамат юха
кач ца йолла,—аьнна. Цар
жоп хезача, Сергей Гаьржа
бларгаш сийрадаьнна Дола-
кха юртагахь юхьажар. Цун
бларгаша йоахар: «Хланз
хьоврга вейна котт малагаш
боал!»

Палггайла денна жоп хеза-
ча Деникина инарала кулг
лостадир ший биега: «Юшарте
Палггай юрташ»,—аьнна. Бо-
лабелар тлом. Летар Палггай.
Летар Деникина бйу. Цу дий-
нах дукха зе даь юхатехар
вай моастагий. Садейра. Бий-
са а хинна тлом сецар. Шол-
лагича ден етташ юккхий то-

Цабанна нах длахеьаца
царна дайра диллурдоацаш
сурат. Цена дйна а вагаш
юртара баьри арайкххар. Гов-
ра фоартан тла Ютесас дирст
а йолаш, окоех тлехьийкххар
из. Хьажеш етташ топ а йолаш
моастагашахь чухекхар
цо говр. Чухьелха кийча баь-
гга Палггай, олопашкара ара-
баьнна, цлоз мо латгача моаста-
гачоа тлабалабар. Малх
чубузаш латтар. Лоамаш кхей-
кадеш влалашкаетта йолаелар
тлехмахой топаш. Букь берза-
бир кхеравеннаца моастагачо.
Говр хекжаш, юкье чуухаш
топ етташ хинна баьри вежар
эгарга хьалха. Из мейра нов-
костал вежар бларга вейначул
тлехьах Палггайла баьча тлехма
боаьб моастагий хланз а
буьв мехко.

Ший са а дехкаь, кьалю-
саш лаьттай вей юрташ кьа-
хара йоахаш, мейра леташа
баьречун цл—Элмарза яр.

Цу тайппара майра болаш
латаш цу кийча эскарах бей-
на а, хланз дйна болаш а
дукха ба Палггай—нохчи клан-
тий. Цар сий ма довлда дуне
мел латта!

О. МАЛЬСАГОВ.

Гишлонхой бригадир Шамсудин Хаджиев (ардехьара кхоагга лат-
тар) ший бригадан членашта Алихаджиев Мовлада, Алихаджиев Халена,
Мерснев Исмаилина задани луш воал.

Бригадир вешийна—Хаджи-
ев Хизарина хов каменщика а
монтажник а стропповника а
плотника а болхбе. Бураи
Усан яхача Жамалдаева наь-
кьен вежарашта каменщика а
монтажника а плотника а
болхбе хов. Царна санна тейп-
тейпара белхаш де ховш Арса-
кхий Мухади а, кхибараш а ба.

Ший юккхача белха опьах
пайда а эцаш шийгара дукха,
дика керда говзалаш гишлени
белха юкье йнхьай Хаджиева
Шамсудина. Коллективни бри-
гада влалаш йолларагг ялх
болхало кьезаггг ешаш гула-
лах эттад. Кирпичний хьа-
мурт бешаш пенаш доттар
тлара дукха муглараш доттар
тла Хаджиев валаро болх чо-
дла сов башкаб. Производ-
ственни операциш влалгхьа

Гишлонхой бригадир Хаджиев Шамсудин

Шолжа—Палина юкье,
Красни фронтонийи улица тла,
хьалдеш лат доажка цлена
ценош. Ужаш да—вей гюдер-
ча дукхаз влалггара даьча
доккхача дукхача цленашта
юкье, гюдер кхы а хозьерг-
йолаш, бахара наха кхы а юк-
кагг парггало а лургйолаш
дола баха ценош.

...Механизмаша нийса цлена
болхбу. Низболча галан крано
хьалтеш кирпичек йнза яш-
каш а влалггара деча цленашта
юкьерча тхонашта а кийле-
нашта а ехка юккхий лаькьаш
а. Низболча, дика деглах коа-
веннача, зламгача саго кул-
гал ду механизмашта а царга
болхбейтача наха а. Цо кулгал
деш деттача цлоагга а, телача
командага а ладийгача кхета-
дергда гишлени белха тла из
керда саг воацалга. Из дош ше
бакьде воалаш санна, 12-ча
гишлой треста участка на-
чалника—инженера Харин
Иван Ивановича аьлар:

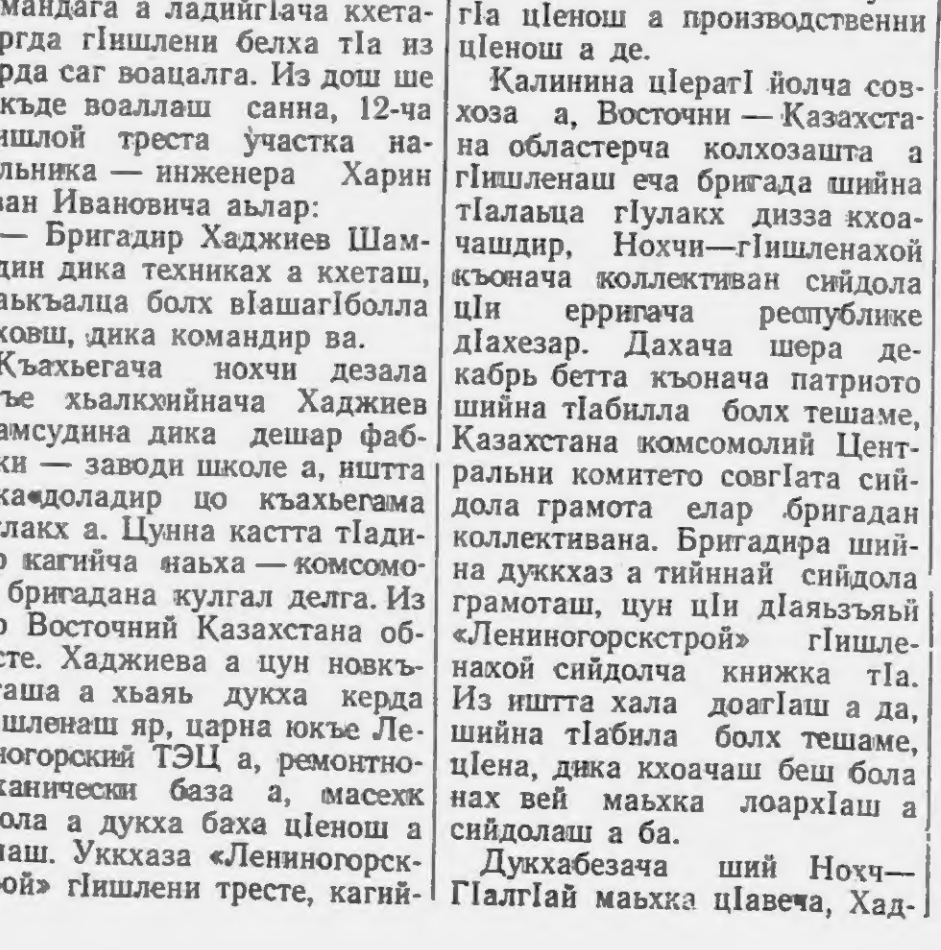
—Бригадир Хаджиев Шам-
судин дика техниках а кхеташ,
хьахьалла болх влалгболла а
ховш, дика командир ва.
Кхьахьагача нохчи дезала
юкье хьалххийнача Хаджиев
Шамсудина дика дешар фаб-
рики—заводи школе а, иштта
дика доладар цо кхьахьага
гулаха а. Цунна кастта тгидил-
лар кагийча маьха—комсомо-
ла бригадана кулгал дельта. Из
дар Восточний Казахстан обла-
ласте. Хаджиева а цун новк-
остаха а хьаь дукха керда
гишленаш яр, царна юкье Ле-
нингорский ТЭЦ а, ремонтно-
механически база а, масехк
школа а дукха баха ценош а
долаш. Укхказ «Ленингорск-
строй» гишлени тресте, кагий-

ча нахка-комсомолни бригадас а
цун кулгалхоча а хланзара тех-
ника а индустриальни кхьахь-
ага хьалхалелало методаш а
юмайир. Шой говзал а опят а
сов а юккхаш, лоа еш, цар а
шоашта доагга даьла лавьар
гишлени техника тоаерна а
кхьахьагаман производствен-
ност лахьярна а.

ССКП Центральни Комите-
то—бей аха гю аьнна кхей-
кача, «Ленингорскстрой» тре-
сте хьалхале лелало кагийча
нахка бригада гад а яха яхар
бей оахача кхьахьага, цу шаь-
рача аренашка партес а прави-
тельствас а ялат хьувкьаде а
шортта даа хлама а промы-
слениостен сырь а хургйолаш
кхьахьага бахиттача наха чуба-
гга цленаш а производственни
ценош а де.

Калинина цераг йолча соз-
хоза а, Восточни—Казахста-
на областарча колхозашта а
гишленаш еча бригада шийна
тлааьла гулахахь дйза кхоа-
чашдир, Нохчи—Гишленохой
кьонача коллективни сийдола
цл ерригача республике
длахезар. Дахача шера де-
кабрь бетта кьонача патриото
шийна тлабидла болх тешаме,
Казахстана комсомолний Цент-
ральни комитето совглата сий-
дола грамота елар бригадан
коллективана. Бригадир ший-
на дукхаз а тийнай сийдола
грамоташ, цун цл длаьзъян
«Ленингорскстрой» гишле-
нахой сийдола книжка тла.
Из иштта хала доагга а да,
шийна тлабидла болх тешаме,
цлена, дика кхоачаш беш бола
нах вей махка лоархаш а ба.

Дукхабезача ший Нохч—
Палггай махка цлаьча, Хад-
жиев Шамсудин а цун кхьахь-
ага новкостий а сикхенна
болхбе болобелар. Цу хьахь-
аг ценош чуэзар хилараш.
Тешалора, цу Молотова церах
йолча колхоза дерринга ялат-
гоа ца деш чуэзар хилараш.

Бригадан дикагга болх каменщикш Бура Джамалдаев Хизар Хад-
жиев, Цар белха нормаш даьнаш тлехьахьаг хьахь болх
галаьмте дика а беш.

Октябран бийса

Хь. Осмиев

Цу Смольне чу
Кхачар Ленин.
Цига сийра лампаш йоаг.
Цу,

Ара,
Юа,
Хьалла

Халкын бйрагаш,
Сийрадайна,
Цера ала санна доаг.

Михо хьаобъ,
Форд ше санна,
Массе мотте адам хьув,
«Ленин хьаобъ»
Йоах указъ,—
Шоайла кхаш доаха

Докхкач дуан
Дорха телге
Цу Зимнегах йоалу,
Бийсан боадо
Йоатташ дайна
Таташ феца оагалу.

Ди да кувкьаш,
Тоа ба сегаш,
Цу Нева тла сердал ювл,
Шоаш бо-болча,
Унзарбайна
«Мехка дашка» узам

бул:
— Ер фу ди да
Гурахъ кувкьар?
Ишта кулаш хиннада,
Гуйран хана
Тоа сог, айна,
Сона пхакха хезада...

Тлаух салтий,
Тлаух боллой,
Дула тла-тла михьар доал,
Цу Зимне чу
Иш хиннараш
Кхы а члоагга корзаг

боал.
— Кораш кьовла!
Чегаш тох!
Ер мух вайна дикан бац...
Кораш кьовлар,
Чегаш тохар
Цу дуанна клатта бац.

Товсар даьнар—
Чона бечош
Йоахрйола дула да,
Хьалха-тлехьа
Санна доацаш,

Революен дула да.

Керда вахар,
Халкын ираз
Кхолла айна дайна да,
Халкын бокоь,
Кортамукьал

Якхка даьла дужаргда.
Лаба йоаца
Кий а туллаш,
Матрос цлага дачувоал,
Шийша бомба
Хьан а уллаш,
Тлехьа-тлехьа салтий

боал.
— Лийна да шо!
— Шун бокоь яц!
— Бокоь укхо йоакхгарья!

Дяххохь царга
Ший бе йоалла
Топ. Из царна унзар я.
«Дашта» хоалуш,
Найрал арахъ
Топий аькхаш шийла

к'ег,
Кортош — Ючу,
Кулгаш — ураг!
Денал деа цар ка эг.
— Долле хьалха! —
Болалу укх.

Букъ тла топий бовхьаш латт.
Рузкьан даьша,
Дюшон лаша
Мехка ду доал цу бусс хад.

Бийсан боадо,
Унзарбайна,
Телаш, тебаш, тiera йоал,
Са Давь-Мехка
Сийрадайна,
Поза луйре гучайол

Смольни. Ленин.
Цун новк'юстий.
Вал-байнараш цига болх.
Керда зама
Оттар хайташ
Це байракхаш ураг! йолх.

Цхьанна к'аман,
Цхьанна хана
Низ ца кхавчар
Цу бусс
Кхоачаш хинна гу,
Революци
Котьяларах,
Лакхе ваьнна,
Мехка баьчо к'аман ду.

НОХЧ-ГЛАГЛАЙ АНСАМБЛА РЕПЕТИЦЕШ ТІА

Нагахъ санна В. И. Ленина
цераг! йолча культуран дворе-
ца чу даьла, сцене, репетицей
йоакхкача зала ценошка гур-
да шоана эйда дещ нохч-глад-
глай лозар, хозарга илещ,
ашараш.

РСФСР министерстван Со-
вето оттадаьд нохч-гладглай
пачхьалкхен ансамбль вла-
шахьохалга. Цу гулакха вай
республикеры кхьаьгамхой
члоагга разьа хиннаб.

Нохч-Гладглай республике ди-
ка лорхлш вола художествен-
ни кулгаш Александр Ми-
хайлович Халевский вайхар
г. Алма-Ате арель бетта, цу
ансамбл болх булургбола нах
харжа аьнна.

Халха волачунга а илли
оалачунга а хьожаш, цо царг!
хержар 55 сар. Царна юкье ху-
дожественни самодетельносте
Юмабена каги нах а бар.

Алма-Атера ца а баькка,
ансамбль влашагга а елла, шой
болх длаболабир, Ізан нохч-
гладглай столице Шолжа-глад-
гла. Царна юкьера 30 сар илли
оалача хора юкье воагаш
царех 14 сар кхал а, ва, ма!
а халхархой лорхлш ба аркест-
ра группе.

Цу ансамбле заслуженни
пандарт Димаев Умар а, цох
тарра халхархо Исеева Аьсет
а. я. Ансамблена кулгал деш за-
служени артист Хамидов Аб-
дул а ва. Царна юкье дика

лорхлш халхархой Докашев,
Селемханов, кхал нах Камета,
Зулай Сардаловай ба. Илли
дика аларца кьасташ ба Де-
ниев, Шамсудинов Нуаушев
кхы бараш а. Ансамбл артис-
таш лархлш члоагга кечлуш
ба халхарча концертан про-
грамма шой ма кулла дика от-
тае, Сийлахъ-йоакхкача Ок-
тябрьски социалистически ре-

волюен шовзткьа шу дездеш.
Празник тла доагаш а, тла
денача а деночка Нохч-Глад-
глай ансамбло илещен, хал-
харчен шой говзал хьаьхокар-
гья, глалгларча а юрташ-
карча а кхьаьгамхошка.

Концерт дладолалургда пар-
тех даькхка дола Музаева ил-
денча, нохч-гладглай ашараша.
Цул тлехьаг! Хомхоева Ахма-
да котт бийнарехен, сийлахъ
доакхкача Октябран шовзткьа
шу дуаьш халар дезарахен
дола илли доакхкарга. Тлак-
кха эрси, украински, азербай-
жански, стран народни демо-
кратехи илещ доахаргда.

Ансамблг хьожкача наха
гургда гуржин халхар «Хо-
роми», шалгаш лозаю хал-
хар. Оркестри группе ла ду-
гларгда нохч-гладглай аша-
рашка.

СУРАТАШ ТІА: ансамбл ар-
таш репетици еш ба.

Вай республике влашг! йол-
лаш а Нохч-Гладглай АССР-а
Йоанзонхой Органizations
оний комитет. Органizations
болх беш пхи сар хургва. Цар
задача да республикеры
ЙОАЗОНХОЙ влашг! йоллаш
а, кьонача поэташтен, прозаис-
каштен, драматургаштен хье-
хамача гю дар а.

Организацие хургья массехк
секций: нохчий, глалглайн, эр-
сийн. Цар хьалхале лелеагья
прозе, поэзе, драматургии,
бери литературни подсекей
белха.

Шоашка хьаьхьча художест-
вени произведени оргкомите-
то хьаж а хьаже, цун бакъа-
хь а харчахь а оаглонаш
ийнда а йийце, из язъьчоа док-
ахьа гю деш, хьехам луш ре-
цензеш а язъю.

Керда дешара шу долададалехъ

Нохч-Гладглай оргкомите-
та дешара отдела заведуюши
волча Цыганков дийнар:
«Шой маьхка цладаькха-
ча нохчий-гладглай берий за-
нэтеш массаза мо, 1-гича сен-
тября йоалургда. Цхьоалаг-
ла классика дешар наьна
меттал хургла, эрси... мотт
предмет санна хьехарга. Шол-
лагича классера денз ерригача
классика дешар эрси меттал
хургда, наьна мотт предмет
санна хьехарга. Тлехьарча
классера денз ерригача клас-
сика дешар эрси меттал
хургда, наьна мотт предмет
санна хьехарга. Тлехьарча
шерашка нохчий-гладглай бе-
раш эрси меттал дешар ба-
хьан долаш да из.

Гартгарча шерашка 1-4-гича
классика дешар наьна

меттал халийта лерхлш да.
Цхьоалагича классе берашка
наьна меттал дешар гюлакх
даьш шой лоламах да.

Бераша дешарга хлана ре-
публике, йолча, школкаш.
Школеш йоацача юрташка ме-
гардолча ценошка хьаеарья
уж. Школешта длаьхожадаь
да ца! а, ший а, барх! а квар-
тир йолаш дола влашг! дуч-
каш дола ценош.

Дукхача меттигашка кер-
да школеш а йохаргья.
Цу дерригача гулакхашта
пачхьалкхено итт миллион
ахча кийнал. 160—280 дешарх
чухошарголаш йола школеш
зданеш хьалъе лархлш Бело-
рецьен, Набережнен, Луговой
(Мужика), Ножайюрт, Зме-
новскен, ужда мо кхьаьча а.
Уж зданеш хьалъе декхариьла

йолча Нохч-Гладглай глалг-
лай тресто белхаш дладоллар
мело леладу.

Нохчий-Гладглай хьехархой
клезига хиларга а хьалхаш хье-
хархой хиларга Казахстане
Киргизен кхьидола белхаш да-
рга а хьажа Оргкомитета деша-
ра отделе ший бетта деша де-
заш йола хьехархой курсаш
хьайийлай. Курсанташ йома-
дергда наьна меттала грам-
матикен педагогикен 15-ча июне
хьовзткьа сар вола халхарча
группа деша йоанаш, ах бут
баьлча ший блас гаргга сар кхы
а деша ховргва. Курсе длаьш
царх тьаьш ит тумарг
хьовзткьа тумага кхаччалца
стипенди ийдергда.

Курсаш лархаш августов-
ски конференце даьла лозаш
хургва. Хьехархой училище, —

заочни отделене дла а эьаргба,
училище заочни отделене дла
а эьаргба.

Керда дешара шу доладаш
ши бутт совх ха мара. Йсань.
Бокхка кечам бе беза дешара
шу глалхачалехъ. Бераш длаь-
заш а, кинжаш арахеца а, де-
шара планаш программаш
оттае а еза.

Цу гулакхашта гюдергдо-
лаш а дукха ха йоацаш вла-
шг! йоллаш Нохч-Гладглай исторен,
метта, литературан йилм-тохка-
ма институт.

Цхьаьболча нохчашен глал-
глайен дладахача шера
ийнаш деша ца ахиттар а
дийар нов. Цыганков.

Берий дай декхариьла ба
массадолча берашка дешийта
а, школеш белха гю де а.

даькххар, шоаш Европан кыл-
баседерча мехкашта юкье до-
таглени вайший кхетарен гу-
лакхаш тоаьен члоагден глер-
талга а, цунна дерригача ду-
нен тлара машара гулакх члоа-
гден глалгга а. Хельсинке
прессе — конференце, кьамань
деи, Н. С. Хрушчев кьоаггаьла
аьлар, машар члоагбалара ди-
ка гулакх «хьаш долача оаг-
лонгьаьра дладолла иш а,
аьнна, — кылбаседерча,
ктулбехьара, малхбузехьара».

Европан кылбаседера ма-
шара гулакх, моастагаша,
нах машара тлехь ца бахийта
окадиднаьсий мехкашта кьа
дука мел хьег, члоагаш лоза-
рхлш болш да. Североатлан-
тический блока доакхьохой
йолча Норвегии Данени пра-
вительстваш, массадолча мех-
кашта дезачо а, ишта дерри-
гача дунен юкьарча машара
гулакха а духьал йолча НАТО
политика лелаш а.

Ханз, империалташ шой
тлеме кхоачам члоагбаьча ха-
на, советски кулгалдархой, ма-
шаран доттаглени тлехъ,
финлянде баха хилар докхка
гулакх да. Финлянде Н. А.
Билганин Н. С. Хрушчевен
таламте безаме яьча приемни
цар Хельсинке дийнаш члоаг-
лаьча гулакхаштен тешал ду-
шина а мехка халкьаша,
шой правительствай, дерригача
дунентга машар буьцаш
йола политика моталга.

«Ханзарчоа»
Буржес-Монуре влашг! йел-
лача французни кердача пра-
вительство парламент дукхалг
барех тийша хиларца цар пра-

вительственный кризиса гу-
лакх тоадалар. Цхьаьболча
Национальни собрание кула-
рашке агентство Рейтера кор-
тала а, цунна дерригача ду-
нен тлара машара гулакх члоа-
гден глалгга а. Хельсинке
прессе — конференце, кьамань
деи, Н. С. Хрушчев кьоаггаьла
аьлар, машар члоагбалара ди-
ка гулакх «хьаш долача оаг-
лонгьаьра дладолла иш а,
аьнна, — кылбаседерча,
ктулбехьара, малхбузехьара».

Европан кылбаседера ма-
шара гулакх, моастагаша,
нах машара тлехь ца бахийта
окадиднаьсий мехкашта кьа
дука мел хьег, члоагаш лоза-
рхлш болш да. Североатлан-
тический блока доакхьохой
йолча Норвегии Данени пра-
вительстваш, массадолча мех-
кашта дезачо а, ишта дерри-
гача дунен юкьарча машара
гулакха а духьал йолча НАТО
политика лелаш а.

Ханз, империалташ шой
тлеме кхоачам члоагбаьча ха-
на, советски кулгалдархой, ма-
шаран доттаглени тлехъ,
финлянде баха хилар докхка
гулакх да. Финлянде Н. А.
Билганин Н. С. Хрушчевен
таламте безаме яьча приемни
цар Хельсинке дийнаш члоаг-
лаьча гулакхаштен тешал ду-
шина а мехка халкьаша,
шой правительствай, дерригача
дунентга машар буьцаш
йола политика моталга.

«Ханзарчоа»
Буржес-Монуре влашг! йел-
лача французни кердача пра-
вительство парламент дукхалг
барех тийша хиларца цар пра-

Паччахьалкхено ду нокъостал

Шой мехка цлабаьхкача нох-
чаштен глалглаштен партеси
правительствоси новк'юстал ду.

Ценош де дезача наха,
аьнна, вай нохч-гладглай рес-
публиканна, укх хьалхарча ах-
шера паччахьалкхена хьаьни-
цай: 3000 тонн цементи, 40
эзар квадратни метр кизген,
1.500.000 квадратни метр ши-
ферн, 3.253 кубометр терга
хьуи, 5.110 кубометр херх
хьекхаш хьуи, 2 вагон фанери,
ишта кхы эшаш йола глалглайн
материалаш.

Укх ценошка, республикан-
ски потребсоюз кхы а тла
йоагаш а, ценош дергдолча
нахага йохка: шифера 40 ва-
гон, цемента 3000 тонн. Цу це-
ментах хьалхара вагонаш
хланзе хьа а хьаьчаг! Гу-
дармесе — 2 вагон, Шали — 2
вагон. Хлаьта Навсарен райпо-

требсоюзга длакхачай 2 ва-
гон тоь.

Уж глалглайн материалаш
массе а райпотребсоюзашка
гюлла, ценош деча нахага
длакхача езаьш а.

Шийна ценош деча саго,
оргкомитета оттаяьча поряд-
каш, ше ценош де воаллаш
хилара а, ше лаяттан кхоачам
болаш хилара а, юрта совета-
гара тешал а даькхаш, райпо-
требсоюзгара эца еза эшаш
йола глалглайн материалаш.

Цу глалглайн материалашка
новк'юстал дарал совх, уж ма-
териалаш оза езаьча дла-юха
оза а, кхы долча глалг а, вай
республикански потребсоюз
паччахьалкхено яйттай нохчи-
гладглай колхозашка йохкаг-
йолаш 16 грузовик а.

Хланз укх сахьате ишта нов-
к'юстал ду вайна паччахьал-
кхено.

К. ЧАКНОВ.

Гаьге наькьен дезал

Кховзткье ворх! шу дола
гладглай аьлар! — Мажит Эке-
вич Гагеве а, цун кховзткье
шиь шу дола сегаш Амнат
Зовбековна а доакхал деш
ийш йолаш ба шой кхьаь волаш
кхьаь йолаш. Уж баьхана ше
бала безаш ха йагаш царга.

Дика кхьаьгеш хиларца, бакъ
хиларца юрта бахача наха бе-
заш а, лозархлш а ба уж.
Ачалкхерча юрта совета депу-
таташ харжа ба воакхалг! вола
во! Султани, йол Аьсет.

Султан эттаь юрта Совета
председатель. Ханз цун кер-
тар декхар да керда юрт юл-
талга а Казахстанера цла боа-
гича глалглашка шо-шоашта
ценош дайталга а влашг! дол-
лар.

Укх шера хьал де дезаш да
шибайнел тлехьа ценош,
школен, клуби, тикен. Юрт га-
зифицировать а электрофици-
ровать а де еза, хлаьта хлара
цларга радио чу йилла а еза.

Борглалгаш кхайкарца глотт
Султан, хлаьта бийса кюрт
елча мара вижар а хилал цун.
Дукхалг йолча хана из хул
керда ценошдераш болчеш,
колхозшошта юкье арплен, доа-
хан леладеча ферматен. Цу
ферма тла доахандетташ ба
Султана южарий — Аьсети,
Марени, Розан. Тлехьика кьа-
хьаьгаш ба уж. Цар белха
гулакхаш цу МТФ эьгирга тлехъ
лел.

Колхоза председатели дика
лоархлш ва шофер вола Ро-
лаш а дукха ха йоацаш вла-
шг! йоллаш Нохч-Гладглай исторен,
метта, литературан йилм-тохка-
ма институт.

Цхьаьболча нохчашен глал-
глайен дладахача шера
ийнаш деша ца ахиттар а
дийар нов. Цыганков.

Берий дай декхариьла ба
массадолча берашка дешийта
а, школеш белха гю де а.

даькххар, шоаш Европан кыл-
баседерча мехкашта юкье до-
таглени вайший кхетарен гу-
лакхаш тоаьен члоагден глер-
талга а, цунна дерригача ду-
нен тлара машара гулакх члоа-
гден глалгга а. Хельсинке
прессе — конференце, кьамань
деи, Н. С. Хрушчев кьоаггаьла
аьлар, машар члоагбалара ди-
ка гулакх «хьаш долача оаг-
лонгьаьра дладолла иш а,
аьнна, — кылбаседерча,
ктулбехьара, малхбузехьара».

Европан кылбаседера ма-
шара гулакх, моастагаша,
нах машара тлехь ца бахийта
окадиднаьсий мехкашта кьа
дука мел хьег, члоагаш лоза-
рхлш болш да. Североатлан-
тический блока доакхьохой
йолча Норвегии Данени пра-
вительстваш, массадолча мех-
кашта дезачо а, ишта дерри-
гача дунен юкьарча машара
гулакха а духьал йолча НАТО
политика лелаш а.

Ханз, империалташ шой
тлеме кхоачам члоагбаьча ха-
на, советски кулгалдархой, ма-
шаран доттаглени тлехъ,
финлянде баха хилар докхка
гулакх да. Финлянде Н. А.
Билганин Н. С. Хрушчевен
таламте безаме яьча приемни
цар Хельсинке дийнаш члоаг-
лаьча гулакхаштен тешал ду-
шина а мехка халкьаша,
шой правительствай, дерригача
дунентга машар буьцаш
йола политика моталга.

«Ханзарчоа»
Буржес-Монуре влашг! йел-
лача французни кердача пра-
вительство парламент дукхалг
барех тийша хиларца цар пра-

вительственный кризиса гу-
лакх тоадалар. Цхьаьболча
Национальни собрание кула-
рашке агентство Рейтера кор-
тала а, цунна дерригача ду-
нен тлара машара гулакх члоа-
гден глалгга а. Хельсинке
прессе — конференце, кьамань
деи, Н. С. Хрушчев кьоаггаьла
аьлар, машар члоагбалара ди-
ка гулакх «хьаш долача оаг-
лонгьаьра дладолла иш а,
аьнна, — кылбаседерча,
ктулбехьара, малхбузехьара».

Европан кылбаседера ма-
шара гулакх, моастагаша,
нах машара тлехь ца бахийта
окадиднаьсий мехкашта кьа
дука мел хьег, члоагаш лоза-
рхлш болш да. Североатлан-
тический блока доакхьохой
йолча Норвегии Данени пра-
вительстваш, массадолча мех-
кашта дезачо а, ишта дерри-
гача дунен юкьарча машара
гулакха а духьал йолча НАТО
политика лелаш а.

Ханз, империалташ шой
тлеме кхоачам члоагбаьча ха-
на, советски кулгалдархой, ма-
шаран доттаглени тлехъ,
финлянде баха хилар докхка
гулакх да. Финлянде Н. А.
Билганин Н. С. Хрушчевен
таламте безаме яьча приемни
цар Хельсинке дийнаш члоаг-
лаьча гулакхаштен тешал ду-
шина а мехка халкьаша,
шой правительствай, дерригача
дунентга машар буьцаш
йола политика моталга.

«Ханзарчоа»
Буржес-Монуре влашг! йел-
лача французни кердача пра-
вительство парламент дукхалг
барех тийша хиларца цар пра-

вительственный кризиса гу-
лакх тоадалар. Цхьаьболча
Национальни собрание кула-
рашке агентство Рейтера кор-
тала а, цунна дерригача ду-
нен тлара машара гулакх члоа-
гден глалгга а. Хельсинке
прессе — конференце, кьамань
деи, Н. С. Хрушчев кьоаггаьла
аьлар, машар члоагбалара ди-
ка гулакх «хьаш долача оаг-
лонгьаьра дладолла иш а,
аьнна, — кылбаседерча,
ктулбехьара, малхбузехьара».

Европан кылбаседера ма-
шара гулакх, моастагаша,
нах машара тлехь ца бахийта
окадиднаьсий мехкашта кьа
дука мел хьег, члоагаш лоза-
рхлш болш да. Североатлан-
тический блока доакхьохой
йолча Норвегии Данени пра-
вительстваш, массадолча мех-
кашта дезачо а, ишта дерри-
гача дунен юкьарча машара
гулакха а духьал йолча НАТО
политика лелаш а.

Ханз, империалташ шой
тлеме кхоачам члоагбаьча ха-
на, советски кулгалдархой, ма-
шаран доттаглени тлехъ,
финлянде баха хилар докхка
гулакх да. Финлянде Н. А.
Билганин Н. С. Хрушчевен
таламте безаме яьча приемни
цар Хельсинке дийнаш члоаг-
лаьча гулакхаштен тешал ду-
шина а мехка халкьаша,
шой правительствай, дерригача
дунентга машар буьцаш
йола политика моталга.

«Ханзарчоа»
Буржес-Монуре влашг! йел-
лача французни кердача пра-
вительство парламент дукхалг
барех тийша хиларца цар пра-

вительственный кризиса гу-
лакх тоадалар. Цхьаьболча
Национальни собрание кула-
рашке агентство Рейтера кор-
тала а, цунна дерригача ду-
нен тлара машара гулакх члоа-
гден глалгга а. Хельсинке
прессе — конференце, кьамань
деи, Н. С. Хрушчев кьоаггаьла
аьлар, машар члоагбалара ди-
ка гулакх «хьаш долача оаг-
лонгьаьра дладолла иш а,
аьнна, — кылбаседерча,
ктулбехьара, малхбузехьара».

Европан кылбаседера ма-
шара гулакх, моастагаша,
нах машара тлехь ца бахийта
окадиднаьсий мехкашта кьа
дука мел хьег, члоагаш лоза-
рхлш болш да. Североатлан-
тический блока доакхьохой